

Het Polderhuis Blad

Informatieblad over Westkapelle

NUMMER 17

JANUARI 2003

Oplage 1250, incl. buitengebied

Redactieadres: Kon. Julianastraat 19, 4361 EA Westkapelle
Dit blad wordt ook verspreid onder de gasten van Badmotel Westkapelle

Succesvol jaar

In het nummer van november hebben we al verteld over de succesvolle Zomer Expo. Wat we niet vermeld hebben, is het grote aantal mensen dat allerlei spullen kwam brengen naar het Polderhuis. Sommige voorwerpen konden we direct in de exposities plaatsen. Maar er zijn ook dingen gegeven die we later kunnen gebruiken. Wij zijn blij met het vertrouwen wat hieruit spreekt. Alle gulle gevers willen we bij deze alsnog hartelijk bedanken.

Oud kinderspeelgoed

U heeft ongetwijfeld ook gelezen dat de expositie van het komend jaar o.a. gericht is op oud kinderspeelgoed. We hebben zelf al het een en ander verzameld: d.w.z. verschillende vrijwilligers hebben nog oud speelgoed van vroeger. We zouden het fijn vinden als we van meer mensen dingen kunnen lenen. We zijn op zoek naar speelgoed van voor 1965. Heeft u nog iets op zolder, in een kast of in de schuur, laat het ons dan weten. U kunt contact opnemen met Mayke v.d. Perk tel. 572055 of met Marianne Lievense tel. 571249. Wij zoeken speelgoed om te lenen van half mei tot eind september.

Actieve 50-plussers

Gilde Walcheren zoekt actieve 50-plussers die als vrijwilliger hun vakkennis over willen dragen (aan jong en oud) zodat iedereen ervan kan profiteren. Op dit moment zoekt het Gilde computerdeskundigen.

Informatie: secretariaat,
Poppenroedestraat 10, 4335 ED
Middelburg; tel. 614773

Anekdote

Onderstaand verhaaltje komt van een vrijwilliger van Gilde Walcheren. Deze belevenis komt van een computerdeskundige van het Gilde. "Op een dag meldde zich een heer, dik in de tachtig. Hij was in de maling genomen door zijn zesjarige kleinzoon, die maar niet kon begrijpen dat opa niet met de computer overweg kon. Hij liet zich inschrijven voor de eerstvolgende beginnerscursus en verliet opgewekt het kantoor met de opmerking: "Ziezo, ik zal dat kleinzootje van mij eens een poepje laten ruiken"."

Rabobank

Wie Weet Fotovraag

Opnieuw een fotoprijsvraag. De foto is ter beschikking gesteld door Bram Westerbeke.

U kunt uw antwoord in de bus doen bij het secretariaat (Julianastr.19) of via de E-mail: info@polderhuis-westkapelle.com
Uit de goede inzenders wordt een naam geloot voor een waardebon van € 15,-
Deze prijs wordt ter beschikking gesteld door Dijkpaviljoen de Westkaap.

De vraag luidt: In welk jaar konden de mensen op straat schaatsen?

Uit de oude doos

De ouderen onder de lezers zullen zich ongetwijfeld nog de Klienker herinneren, een blad wat in de periode 1962 tot 1965 regelmatig bij de mensen thuis bezorgd werd. De heer Dieleman heeft voor verschillende edities van dit blad een verhaal geschreven over de geschiedenis van Westkapelle. Deze bijzondere bijdrage willen wij graag opnieuw publiceren, en wordt over 4 nummers verspreid. Wij hopen dat we hiermee velen een plezier doen. Met dank aan de kinderen van de heer Dieleman voor toestemming.

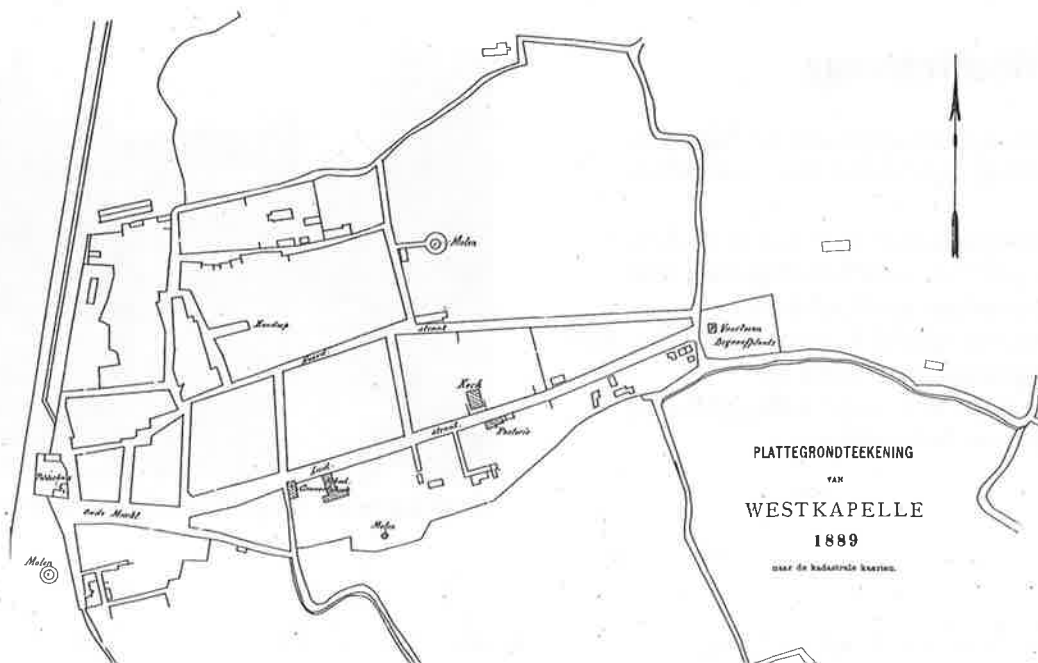
Korte wandeling door de historie van de stad Westkapelle Door de heer Dieleman

In zijn "Wandelingen door Nederland" anno 1884 schreef de heer J. Craandijk, terwijl hij in Domburg op het duin "de Hoge Hilt" was gezeten en zijn blik over het eiland Walcheren liet dwalen: "Westkappel bezoeken wij ditmaal niet. 't Zou ook alleen om den prachtigen zwaren zeedijk zijn, wanneer we derwaarts gingen. De voormalige stad is een weinig betekend dorp geworden, dat op zichzelf ons niets te zien geeft, dan een heerlijk zeegezicht". Na deze weinig waarderende woorden zij het mij vergund, met u een paar kleine wandelingen te maken door de historie van dit "onbetekend" dorp om aan te tonen dat, Westkapelle, of beter "Westcappel" wel degelijk een verleden heeft, dat het vermelden ten volle waard is. Ik wou u dan op deze zonnige wintermiddag verzoeken mij te vergezellen naar "den prachtigen zwaren zeedijk" waarvan vernoemde schrijver spreekt. Wanneer wij op deze dijk midden voor het dorp een halt houden, dan staan we meteen midden in de histo-

rie, van deze stad. Laten wij onze blikken zee- waarts richten. Een lieflijk beeld van een zombeschonen kleurspel van blauwe en grijsgroene golfjes, die speels door de openingen in de paalhoofden dansen, om dan tegen de dijkglooiing wat na te grommen, bij de herinnering aan de laatste decemberstormen. En in de verte de felle schittering van een plas zilver, zo hel, dat men even de ogen moet sluiten.

Zo ongeveer op die plek daar midden in al die schittering, moet Westkapelle geboren zijn. In de donkere diepten onder dit zilveroppervlak moeten de geheimen verborgen liggen van een rijke handelsstad, waar koopvaarders af en aan voeren. Van een tempel, gewijd aan de god Hercules Magusanus, waarin de zeelieden hun wijd-geschenken brengen voor het altaar van de goden Jupiter en Neptunes. De geschiedschrijvers gewagen ervan. Zij vertellen ook, dat de Christenzending Willebrord anno 694 aan de Westcappe geland is en het gewaagd heeft het beeld van Mercurius omver te werpen, wat hem bijna het leven kostte. Veel later, in 1514 werden op het strand allerlei voorwerpen gevonden, een steen met het opschrift: "Herculi Magusano M. Primumus" V.S.L. munten, te Dordrecht en te Utrecht geslagen en in Frankrijk of Brittanië gemunt, voorzien van het teken des kruises. Zij verhalen van het Christendom, van handel, van bloei en welvaart. Waarschijnlijk de eerste bloeiperiode van Westkapelle. Maar zie, daar komen over zee de zeekoningen, die geweldige mannen uit het noorden en hun "draken" houden aan op de kusten van de Walacra. De zonen van de "Grymna Herna" zijn uit op roof en zij vinden achter de Westcappe een beschutte landings- en ligplaats voor hun schepen. Met de bloei aan de Westcappe is het voorlopig gedaan. Bij het vertrek omstreeks het jaar 900, lieten zij een verwoeste en uitgeplunderde landstreek achter.

Plattegrond uit 1889: "Westkapelle, hare bevolking, Westkapelsche dijk", door K. Baart

Hoe de kust er omstreeks die tijd uitzag, hierover is weinig bekend. De geschiedschrijvers zijn het er over eens, dat er een duinenrij geweest moet zijn en een smal strand. In de monding van de Westerschelde lag, naar men veronderstelt, het eiland Schooneveld, dat een goede beschutting bood aan de Walcherse kust en het landen met schepen achter de Westcappe mogelijk maakte. Door deze gunstige ligging ontstond er na de rooftochten van de Noormannen weer een zekere welvaart aan de Westcappe. De achtergebleven Westcappelaars voeren uit ter visvangst en er werd weer handel gedreven. Het uitgeplunderde land herstelde zich en Westcapelle ging zijn tweede bloeiperiode tegemoet. En weer rijzen, als gij al dat helblinkende gewriemel, beelden op van een haven met in en uitvarende haringbuyzen, beladen met het glimmende zeebanket en schepen met waren uit vreemde streken. Beelden van bedrijvigheid. De geschiedenisboeken handelen over die tijd verhalen van een handelsplaats van grote betekenis. De rechtsbronnen uit die dagen, spreken zelfs van "zeerechten, die men ghewoon is te Westcapelle te gebruycken", waaruit blijkt, dat Westcapelle de middeleeuwen betrad als een stad, die grote betekenis had als handelsplaats. Het destijds door de Noormannen uitgeplunderde land, dat als van generlei belang voor de vorsten, door deze onder de Graven van Holland en Vlaanderen was verdeeld, kreeg weer betekenis. Westapelle nam hier als centrum van handel en visserij en ook op kerkelijk gebied een belangrijke positie in. En zoals alle plaatsen van enig belang in de middeleeuwen, kreeg ook Westcapelle zijn privilegiën. In mei 1223 nemen Graaf Floris IV van Holland en de heer Dirk van Voorne, burggraaf van Zeeland, de bewoners van Westcapelle in bescherming en regelen de wijze, waarop recht zal worden gedaan in originele en civiele zaken. Voorts kreeg Westcapelle in dit jaar de titel van Poorte, d.w.z. stadsrechten en het schijnt een goede toekomst tegemoet te gaan. Maar bij Graven behoort wapengekletter en de Graven van Holland leefden in deze tijd in voortdurende spanning met de Graven van Vlaanderen over het gebied bewesten de Schelde, waaronder het eiland Walcheren. In 1253 brak er een oorlog uit tussen Margaretha, gravinne van Vlaanderen en Willem II, Graaf van Holland en Zeeland. Margaretha rustte een grote vloot uit, die bij Westcapelle zou landen om Walcheren aan Graaf Willem te ontroven. De bevolking van Westcapelle was beducht voor de gevolgen van een Vlaamse overheersing en bood zich aan bij heer Floris, de broer van Graaf Willem, om te helpen de landing te doen misluk-

ken. Men verzon een krijgslist. Het leger van heer Floris verschool zich in de duinen. Het zou pas aanvallen als de Vlamingen aan land waren gegaan, en de schepen zeewaarts waren afgedreven. Op 1 juli 1253 kwam de Vlaamse vloot in het gezicht.

De Vlamingen die niets of niemand bemerkten, ontscheepten zich zonder enige voorzorgen te nemen. Op een

gegeven moment renden de Westcappelaars onder de wapenkreet "St. Willebrord" met zulk een verwoedheid op de vijand in, dat zij grote verwarring te weeg brachten, waarna plotse-ling het leger van de Graaf uit de duinen te voorschijn kwam en de vijand volledig versloeg. Ik vermeld dit feit, omdat deze overwinning aanleiding was tot een jaarlijkse plechtige ommegang door Walcheren op 4 juli, waarbij een kistje, z.g. met het gebeente van Willebrord werd rond gedragen. Hieruit blijkt ook, welke een grote symbolische betekenis de naam van deze Christenzending Willebrord had bij de bevolking uit die dagen. Ook de kerk was aan St. Willebrord gewijd.

Deze kerk werd door hare ligging de Westkapel genoemd en velen zijn van mening dat daar de naam Westkapelle aan ontleend is. Daar echter door de bevolking van Walcheren nooit van Westkapellenaars gesproken wordt, maar wel van Westkappelaars lijkt het veel meer waarschijnlijk, dat de naam van de oorspronkelijke "Westcappe" of Westkaap afstamt. Maar laten wij terugkeren naar het slagveld van heer Floris. Vanzelfsprekend kwam Westcapelle door deze spontane daad van zijn bewoners in de gunst te staan van de Graaf en in 1327 bevestigde Graaf Willem III van Henegouwen dat ook de rechten aan de poorters van Graaf Floris IV werden verleend. Hij verbood evenwel tevens het dragen van "zwaarde, knive, cordelyscolven, Lombardsche messe end alle andere scarporde messe", waaruit zou kunnen blijken, dat de Westcappelaars ook na de slag tegen Margaretha het vechten ook zonder de kreet "St. Willebrord" niet verleend waren. Wij zullen hiermede deze korte wandeling voor vandaag beëindigen. Nog eenmaal richten wij de blik naar de zee. Ze is vandaag vriendelijk, maar in haar schoot verbergt zij een stuk historie van het oude Westcapelle, dat ze vijandig tof zich nam.

Tot zover, het volgende deel kunt u lezen in nummer 18, april 2003.

*Voor Stichtingen en verenigingen kiest u voor Sauer & Oonk notarissen, het als Stichting Polderhuis. Maar ook voor uw privé zaken kunt u uiteraard bij hen terecht.
Telefoon 418110*

Ingezonden brief

Onderstaande brief is ingezonden door het bestuur van Stichting Polderhuis. Omdat het over ons blad gaat, plaatsen we deze brief in zijn geheel.

Aan de lezers van het Polderhuis Blad

Sinds december 1999 wordt er regelmatig in elke brievenbus in Westkapelle een Polderhuis Blad bezorgd. Aan de reacties merken we dat het blad zeer gewaardeerd wordt. Dit gratis blad, uitgegeven door Stichting Polderhuis, is tot nu toe bekostigd door sponsorgeld en giften. In 2002 zijn de kosten gestegen, mede door de invoering van de euro. Door te veranderen van drukker is een besparing gevonden. Sinds kort wordt er met abonnementsgeld gewerkt voor lezers van buiten Westkapelle (€ 5,00). Deze maatregelen geven wat meer lucht op de begroting. Maar niet genoeg! De laatste twee nummers zijn grotendeels betaald uit algemene reserves, eigenlijk bestemd voor het toekomstig museum.

Polderhuis Blad € 2,60

We willen het blad ook het komend jaar op dezelfde manier uitgeven met dezelfde kwaliteit. Als we zo door willen gaan met het Polderhuis Blad (6 tot 7 maal per jaar met dezelfde kwaliteit) dan is er geld nodig. Per brievenbus kost het blad slechts € 2,60 per jaar, maar het totaal blijft nog altijd ruim € 3.000,00! Natuurlijk hopen we opnieuw op genoeg sponsors, maar we willen ook voorkomen dat het blad vol komt te staan met advertenties. Dit betekent dat we naast sponsors ook particulieren nodig hebben die het blad financieel willen steunen. Mensen die dat willen, kunnen een gift overmaken op rekeningnummer **31 44 18 334** onder vermelding van 'gift Polderhuis Blad'. Mocht in de loop van het komend jaar blijken dat de inkomsten voor het Polderhuis Blad ontoereikend zijn, dan zijn we genoodzaakt wijzigingen aan te brengen in de kwaliteit of in het aantal nummers per jaar. Wij hopen echter dat dit niet nodig zal zijn. Met dank voor uw eventuele gift. Vriendelijke groeten, het bestuur van Stichting Polderhuis.

Gezocht: Jonge Journalisten

In het vakantienummer van het Polderhuis Blad hebben we nu al twee maal een bijdrage gehad van de twee Basisscholen van Westkapelle:

Guus van Wasschappel. Voor dit jaar willen we graag opnieuw zo'n pagina maken, maar nu met kinderen die zichzelf hiervoor opgeven.

Heb je zin om eens iets voor het Polderhuis Blad te schrijven?

Je kunt je opgeven bij het secretariaat van het Polderhuis Blad.

Schrijf je naam, adres en leeftijd op en doe een briefje in de bus:

Julianastraat 19. Zo gauw er een aantal kinderen zich hebben opgegeven, nodigen wij hen uit voor een redactievergadering.

Gemeente in barak

Opnieuw een bijdrage van de heer Tydeman, oud burgemeester van Westkapelle na de oorlog. Om zijn verhaal compleet te krijgen moest hij telefonisch diverse inlichtingen opvragen. Degenen die dat aangaat worden hartelijk bedankt door hem. Het waren gezellige praatjes.

"Oude mensen praten graag over vroeger. Het is voor de geschiedenis wel aardig, dat hun verhalen worden vastgelegd, want brieven worden tegenwoordig niet meer geschreven. Zo staan er nog maar weinig mensen stil bij het naoorlogse gebeuren in ons dorp. Ook doordat het ons zo angstig goed gaat begint het oorlogsverleden zelfs een beetje te vervagen. Van Westkapelle was er na de oorlog '40-'45 niet veel meer over. We werden met de wederopbouw geweldig geholpen door ontelbare van buitenaf. Je kunt je niet meer voorstellen,

hoe het zou zijn gelopen zonder al die hulp, die we gemakkelijk aanvaardden. Ik licht daar nu zo'n hulpproject uit en dat was Zwitserland, dat al in 1945 twaalf degelijke, uitneembare dubbelwandige militaire barakken van 6 x 15 meter schonk. Ze stonden op het vron tegen de noodwoningen aan. De eerste van de rij was als gemeentehuis in gebruik. In den beginne maakten alle diensten er gebruik van. "Alle diensten" is een groot woord want

het was per dienst dikwijls een éénmansbediening en voor een paar uurtjes per week. Maar de secretarie draaide compleet, ook op zaterdag, met secretaris Dieleman, Bram Roelse en hond Astor, Lou Kaland, ontvanger Ko Flipse en Kee Verhulst (Kee Plat), nu getrouwd met Huib Lievense.

Ze moesten het met 6 x 7 meter doen. We hadden drie schrijfmachines, één lichte, daar mocht Kee op tikken en twee zware, die rouleerden en daar timmerde je je vingers op kapot. De andere grote ruimte was tevens als raadszaal, B. en W., trouwzaal, burgemeesterskamer en stemlokaal in gebruik. Ik ben pas later gaan beseffen, dat het eigenlijk heel knus was: de secretaris, die met die nieuwe burgemeester 's morgens de post kwam bespreken en hem in allerlei ceremoniën inwijdde, zoals de huwelijksvoltrekking.

Er was ook een ander ritueel, meer huiselijk. Om half tien kwam de gemeentebode, Willem de Pagter (Rampa) de boodschappen ophalen, want heel veel telefonen waren er nog niet. Hij streek neer op de papierbak naast de kachel, want een stoel was er niet over. Hij bracht verslag uit over het dorp en vooral hoe het hem die ochtend in den duune was vergaan, waar hij zijn kniene stroppe had moeten nalopen. En toen hij op een keer de vlag met het blauw boven had gehesen, zei hij alleen maar; allàle allàle, dat was toch niet zo erg. De kachel werd aangemaakt door Jacobus Minderhoud (Kobus de Kastel) en als hij wilde plagen, stak hij hem ook aan op een warme dag, dan verging je van de hitte, overigens net zo als op een zomerse dag in zo'n barak.

Op een dag was de brandkast door de vloer gezakt, Boordje Westerbeke wist er natuurlijk raad op en bracht hem met autocricks boven water.

Koffie verschaftte de gemeente nog niet, die laptten we met mekaar, ook voor gasten. De notaris, die veel over de vloer kwam vanwege alle grondoverdrachten in het herbouwplan, kreeg ook, en bracht voor zijn eigen staf stroopwafels mee.

Mee-eten met de verkiezingen

Eén van de Zwitserse barakken was ontruimd van bewoning en vrijgemaakt voor een détachement van de Marine, mijnopruiingsdienst. Nu nog steeds alle eer aan die heel bedachtzame avonturiers. Nooit een ongeluk gebeurd. De Marine at woensdags altijd rotmok (rijsttafel) en stemmen deden we ook nog steeds op woensdag. Dus het lag voor de hand dat het gemeentehuis als stemlokaal diende (het noodwoningendorp ernaast en de bunkers waren allen bewoond) en dat we vroegen of we

Interieur gemeentehuis omstreeks 1950.
Links: Kornelia Lievense-Verhulst, rechts: Lourus Kaland, op de achtergrond: Kornelis Flipse en Abraham Roelse.
Foto: Stichting Cultuurbehoud Westkapelle.

met hun keuken mee mochten eten. Heerlijke uitzondering op de gewone kost!

Wethouder Kees Minderhoud (Zwarte) overat er zich dan ook aan en toen zijn vrouw om half drie met de thee kwam, zei ze tegen hem: "Mantje, wat zie je pipsjes". Nou dat had ze goed gezien en het eindigde – natuurlijk – in het WC-tje en van de floddertjes die er over vlogen maakte Astor de hond van Bram Roelse zich meester. Maar de WC lag er weer prontjes bij. De woningherbouw vorderde aardig en ook de gemeente was aan een betere behuizing toe. In 1953, dus na de watersnood, ging de complete B. en W., Willem Gabrielse ('t reddertje), Kees Minderhoud (zwarte), secretaris en burgemeester op reis naar Holland. Dit om in de showrooms van de meubelfabrieken meubilair uit te zoeken voor het in aanbouw zijnde gemeentehuis. Dat ontlokte aan een verkoper de opmerking: "Nou de heren zijn er vroeg bij, na die watersnoodramp". Heel begrijpelijk als je in die tijd uit Zeeland kwam. Wij zeiden alleen maar: "Meneer vergis U niet, wij zijn nog een ramp achter".

En wat waren we gelukkig, toen we begin 1954 de barak verlieten en Commissaris van de Koningin de heer de Casembroot op 24 april 1954 in zijn geliefde Westkapelle het nieuwe gemeentehuis opende.

November 2002, M. Tydeman.

Het gemeentehuis met ontvangst van Koningin Wilhelmina.
De foto is van Stichting Cultuurbehoud.

Kalendernieuws

Dinsdag 18-2 "Zing maar mee"

Hotel de Valk
Van 20.00 uur tot 22.00 uur.

Woensdag 19-3 "Zing maar mee"

Restaurant Batavia
Van 20.00 uur tot 22.00 uur.

Vrijdag en zaterdag 28 en 29 maart 2003.

Het Westkappels Dameskoor houdt haar jaarlijkse uitvoering in Westkapelle Herrijst. Aanvang 19.30 uur.
Er is ook weer een toneelstuk na afloop van het concert.

Woensdag 2 en 9 april.

"Schoolvoetbal Dorpen op Walcheren"
Op 2 april voor de jongens en op 9 april voor de meisjes.
Beide dagen vanaf 13.00 uur tot 17.45 uur
(prijsuitreiking). Reservedata 16 en 23 april.

Gevraagd

De Wasschappelse Blokjesjesploeg
zoekt leuke lapjes voor op de potjes
van de blokjes.
Afgeven bij:
Nel Weststrate,
Irenestraat 14.

Sterrenclub Kunstbende

Door organisatorische drukte lukt het niet om vóór de zomervakantie een activiteit aan te bieden. Het plan is nu om een project van de grond af te krijgen met jaarlijks een aantal creatieve activiteiten voor kinderen. Voor de organisatie betekent dit uitstel geen afstel, maar het biedt juist ruimte om door een goede voorbereiding een solide project neer te zetten. Dus de kinderen moeten nog even geduld hebben. We houden jullie op de hoogte!

Sympathisanten

Onderstaande bedrijven ondersteunen het werk van Stichting Polderhuis van harte door zich Sympathisant te noemen. Ook uw bedrijf kan hier voor een financiële bijdrage hier genoemd worden.

Sympathisant: **Dijkpaviljoen De Westkaap**

Oplossing

Wie Weet Fotovraag

Het goede antwoord op de vraag uit Het Polderhuis Blad nummer 16 luidt:

De dijkwerkers maken een proef zinkstuk, bedoeld om bij de kop van een paalhoofd te laten zinken met stortsteen.

De mannen op de foto zijn overigens de heren Lous en Minderhoud.

Uit de goede oplossingen is een winnaar getrokken:

J. Hengst, 't Hout 35.

De waardebon, beschikbaar gesteld door Hotel Restaurant "de Valk" wordt thuis bezorgd.

Colofon

Het Polderhuis Blad

Kon. Julianastraat 19, Westkapelle

Tel.: 0118 572301

E-mail: info@polderhuis-westkapelle.com

Website : www.polderhuis-westkapelle.com

Redactieleden van deze editie:

Mayke v.d. Perk, Saskia Provoost,
Jacky van Hoppe, Yvonne van Beekhuizen,
Ada van Hoof

Gastschrijvers: dhr. Tydeman

Vormgeving: Lianne van Klinken
0118 570312

Nummer 18 komt uit in april 2003.

Sluitingsdatum voor kopij 20 maart 2003.